

Szerkesztési iroda:

Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1-ső szám, hová a lap szellemi részét illet minden közlemény intézendő.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAUER LAJOS

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 90. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 kor. Félévre — 12 . . . Negyedévre — 6 . . . Egy hóra — 2 . . . — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Szerda, április 21.

A banktárgyalások.

Bécsben erősen folynak a tárgyalások, vagy talán jobban mondva, a csatározások a bankkérdésben.

A tárgyalásokról eddig még csak a külsőségekre vonatkozólag jönnek pozitív hírek, de a helyzet további alakulásáról a fejlemények meglehetősen homályban vannak s csak találgatásokból állanak a hírek.

Az összes források és jelentések csak arról az egyről szólnak határozottan és egybehangzóan, hogy az osztrák részről nem lehet a kartell-bankra irányuló magyar kormány-javaslat elfogadására számítani.

A bécsi hírek szerint nem kevésbé erős osztrák ellenáramlat igyekszik éket verni a magyar király s a magyar nemzet közé minden olyan kérdésben, amelynek megoldása a jövő tisztázásához tartozik.

Az osztrák közvélemény ezuttal is teljesen egységesnek látszik a magyargyűlölet jegyében. Annyi kétségtelen, hogy Luegerék mindent elkövetnek, hogy Magyarország belső állapotainak békés fejlődését lehetetlenné tegyék.

Elhítetik az osztrák közvéleménnyel azt a gonosz elméletet, hogy Ausztria érdeke, hogy: Magyarország ne legyen konszolidált állapotok. Pedig Ausztria érdeke is csak az érdekek köicsönösen méltányos, igazságos egyensúlyi helyzete lehet.

Ilyen körülmények között természetes, hogy a politikai helyzet igen súlyos s a közel jövőre aggasztó. A helyzetet azonban lehetne segíteni. A válság magva egyedül a bankkérdés s ha ez megoldást nyer, a helyzet is meg van oldva.

Politikai és gazdasági akadályok egyforma akadályként állanak előtte. Ennek folytán a megoldás csak az lehet, ha a bankkérdést egyelőre kikapcsoljuk s konszolidált helyzetben az ország fejlesztésére való törekvéssel akkorra hagyjuk az önálló bankot, amikor az az országot nem rázkódtatja meg.

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/10 óráig délután.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybeeskereki munkásömnáziuma április havi előadásának sorrendje a következő: Április 21. 8-9-ig Egészség tan, 9-10-ig Gazdasági vegytan.

Április 24. A jótkönyv négyzet: közgyűlés. Május 6. Megyei áll. választmány ülése. Május 9. Torontáli jegyzőegyesület közgyűlése. Május 9. Számonekérő tiszti szék. Május 10. Tavasz rendezés megyei közgyűlés. Május 11. Közig. bizottság ülése.

A szabad iskolából. A kultúregyesület nagybeeskereki munkásömnáziumában ma este 8-9-ig dr. Fialowsky Béla kir. törvényszéki orvos egészségügyi, 9-10-ig Perl Mihály tanár gazdasági vegytani előadásait folytatja.

Házasság. Lichtscheindl Mariska kisasszonyt, Lichtscheindl Géza dr. temesvári kórházigazgató-főorvos és néhai neje szül. Napholtz Czelestina leányát e hó 24-én, szombaton délelőtt 11 órakor vezeti oltárhoz a temesvár-belvárosi plébánia-templomban Franz Lajos, az Osztrák-magyar bank tisztviselője.

Elek Manó budapesti magánhivatalnok ma tartotta esküvőjét Deutsch Margit kisasszonnyal, Deutsch Gyula helybeli tekintélyes kereskedő szeretetreméltó leányával. A polgári esküvő délelőtt fél 10 órakor volt a helybeli állami anyakönyvi hivatalban.

Eljegyzés. Sajóviz Ferenc máv. mérnök, Sajóviz Matyás, Pálffy Miklós herceg uradalmi mérnökének fia eljegyezte özv. galanthai Balogh Lászlóné leányát, Gizikét.

Vizi-ünnepély a Bégán. A római kath. egyházi énekkar, mint már említettük, ez évben is a tavalyihoz hasonló ünnepeléssel készül megülni a nagybeeskereki róm. kath. templom védőszentjének, nepomuki Szent Jánosnak névünnepét. Az ünnepély május hó 15-én este lesz.

Pro Calabria. A szicíliai földrengés károsultjai javára Torontálvármegyében rendezett gyűjtés során márc. 20-tól ápr. 20-ig még a következő adományok folytak be:

- Kereskedelmi és Iparbank Perjámos 10 kor. Dolác község 20—, Lowieser Imre gyűjt. 13—, Torontálvármegyei vörös kereszt-egylet 100—, Kurländer Imre 5—, Deutsch Gyula 3—, Mokrin község 25—, Szaján község 10—, Magyarpadéi all. el. isk. gyűjtése 450, Szárcsai Népbank 50—, Messinger Karolin-féle intézet gyűjtése 51'90, Fohsz György Szeged 2—, Felsőmuzslya község 10—, Kiss Kálmán Tótaradác 2—, Torontál-megye törvh. bizottsága 400—, All. el. iskola gyűjtése Czrepaja 2'56, Miklea Trifun gör. kel. lelkész S-Ujfalú 2—, Németécska község 25—, Románécska 28—, Grosics István gör. kel. lelk. Szerbaradác 10—, Parsitzky Árpád gyűjtése Bánlak 3'46, Mihalbach Ferenc Jánosföld 2—, Weber Mihály tanító Magyarceznanya 1'30, Takaré- és hitelegylet Grabác 10—, Dr. Dukesz József és Józsefné 10—, Dr. Pollák Viktor 15—, Gatter Jakab Pészak 4'10, Párdány község 20—, Népbank Kistószeg 5—, Zagajcsan iskolai gyűjtése Románpetre 1—, Partos község

A „TORONTÁL” tárcája.

Egy rojtos gallér története.

Teofil barátom, az utcák filozófusa, mesélte el nekem a következő történetet, ami szigorúan véve, talán nem is történet.

Későn kelő ember vagyok, mert szenvedélyem rovom éjszakákon át az utcákat. Azt hiszem, megírom egyszer a tapasztalataimat, hogy egy kihalt városban micsoda hangokat ad az éjszaka ejfelkor, egy, két, három és négy órakor? A közönséges gondolkodású ember nem talál a különféle hangok között különbséget, pedig, oh, mekkorák azok!

Elég az hozzá, hogy ezért kelek föl későn, mikor az idegeim visszanyerték régi rugalmasságukat. Az őszszel azonban talpon voltam egyszer már hat órakor. A rendsnél korábban feküdtem le az este, hosszú és mély volt az álmom, a világosság ezuttal fölébresztett.

Eszembe jutott akkor, hogy megvizsgálom a friss reggeli órákat is, hátha kiérezhetem emberhártyán keresztül enne az időnek a hangjait is. Mindenesetre csak bővül a tanulmányom s az összehasonlításokban újabb tapasztalatokat szerzek.

Öltözködni kezdtem s szerencsésen eljutottam a gallérig. Sőt tovább is jutottam, mert már a nyakkendőmet kötöttem, mikor rá-

jöttem, hogy a gallér okvetetlenkedik. Kissé rojtos volt a széle, ez horzsolta a nyakamat, habár nem is erősen, de mégis horzsolta s ebből következtettem, hogy ideges vagyok, mert máskor észre sem veszem az ilyen csekélységet.

Vedd elejét a dolognak! bi tattam magam s visszakapcsoltam a gallért. Hogy pedig máskor se legyen vele bajom, mindjárt kihajítottam az ablakon.

Emeleten lakom, az ablakom állandóan nyitva szokott lenni, fűteni télen sem szoktam. Most, hogy megszabadultam ettől a teheről, amely estig bizonyára megbolondított volna, fűtőréző kedven támadt és elégedetten sétálgattam a szobában. A levegő hangjai nagyon is vegyessé váltak, szűzi tisztaságából mit sem tudtam megállapítani, következésképp arra is rájöttem, hogy bolondság volna már most nekiindulnom a városnak. Eh, élvezzük inkább október ragyogó költészetét!

Öltözködni korán volt, kihajoltam az ablakon.

A rojtos gallérom ott hevert az aszfalt gyalogut közepén, valamivel közelebb a falhoz.

— Nini! mondtam, hát még megvan? Ugyan mi lesz vele?

(Mellesleg említve, akkor merült föl bennem először az a gondolat, hogy szakítok az éjszakákkal s áttérek a kora reggeli órák tanulmányozására. Lefekszem már lámpagyújtáskor s éjjel után kettőkor kelek föl.)

Először egy kutya szaladt arra. Nem tudom,

mi dolga lehet korán reggel az utcán az angol vizslának, még hozzá egyedül, de arra ment. Alighanem lumpolt. Együtt volt az éjjel, vadászatról jövet, a gazdájával s mig az ura betért a koresmába, a hosszú fülü állat — no nézd! — az éjszakát tanulmányozta. Most pedig hazafelé tart, hogy a fölkelésnél találkozzanak.

Igy lesz valahogy.

A vizsla megállt a gallér előtt, hozzászagolt, aztán tovább ment. Épp olyan egykedvűen kocogott, mint az előbb, de a sarkig sem jutott, visszafordult máris. Azt hiszem, meggondolta a dolgot, újabb szemügyre véve a holmit. Azonban ezuttal sem tetszett neki s most már végérvényesen elinalt.

Hát persze, minek a kutyának a gallér! Még ha neki való nyakravaló lett volna, előre kiváltott bárcával! De így? Tökéletesen igaza van. Ott közeledik már az én emberem, annak jó lesz.

Földresütött szemmel közeledett egy topornyos alak. Néha megállt és lehajolt, fölzedve valamin, kétségenkívül bagóvéget. Az utcaseprők alig egy-két órája végeztek a munkájukat, mégis helyi-el-közszel egész halom szemétkorászatot, ami fényesen illusztrálja a köztisztasági vállalkozó lelkiismeretességét. Hiába, csak nincs szebb a tisztaságnál!

Most odaért a gallérhoz. Ezután is lehajolt, fölvette és morogva dobta megint el.

— Most hajítottak ki, ugy-e, mikor már szakadozol!

Aztán rugott rajta egyet.

50—, gyűjtése 12, Bence Miksa 2—, Mayer Mihály Nagytószeg 2—, Ferencszállás község 5—, Porgány község gyűjtése 6-76, Eusch István Szárca 10—, Porgány község 10—, Kiszombor község adománya 25—, gyűjtése 33-80, Takarékpénztár Nagyteremia 10—, Hirschl Samu gyűjtése Tiszaszentmiklós 2—, Braun Manó Nagykikinda 3-50, Gör. kel. szerb templom gyűjtése Szerbszentmárton 2-80, Petri Károly iskolai gyűjtése Györgyháza 2-83, Nagymargitta gyűjtése 29-60, Mettler János 2—, Dr. Mihálovits István 3 korona.

— **Titokzatos gyilkosság.** Titokzatos gyilkosság tartja most izgatottságban Szabadka város lakosságát. Ugyanis özvegy Haverda Boldizsárné dugszadg szabadkai földbirtokosnót, akit rokoni kötelek fűztek Jarmatzky Sándor nagybecskereki ügyvédhez, a palicsi-uton levő városvegi szőlőben este 1/8 órakor meggyilkolták. A gyilkos elrejtőzött egy bokorban és lesből revolverrel szíven lötte Haverda Boldizsárné földbirtokosnót, aki nyomban meghalt. A tettes azután elmenekült, de látták, hogy a gyilkos 20-30 év körüli magas, szőke, angolosan nyírott bajszú férfi, aki kopott ruhát és turista kalapot viselt. A rendőrség rögtön kereste Haverda Boldizsárné Budapest a Török-utca 8. sz. házában lakó leányát, Haverda Mariskát, aki nemrég vált el Jarmatzky Sándortól, Ujpest főjegyzőjétől. Haverda Mariskát szülei még életükben kitagadták s az apja halála után csak a köteles részt kapta. A leány az apja végrendeletét pörrel támadta meg s két fórumon megnyerte a pert. Eleinte gyanút keltett, hogy az asszony tudott a gyilkosságról. Ez a körülmény azonban tisztázódott. Ugyan Klein Mátyás dr. szabadkai ügyvéd tegnap este telefonált a Király-utca 93. száma alatt levő takarékpénztárba. Telefonbeszélgetés közben hírül adta, hogy özvegy Haverda Boldizsárné meggyilkolták. A bankigazgató megbizta titkárát, hogy tudassa a leánynyal anyja halálát. Tizenegy órakor ment haza Haverda Mariska, a vett értesítésre a takarékpénztárba ment. Ott meghallotta, hogy anyját meggyilkolták. Reggel harman, az asszony, a bankigazgató és a titkár automobilon Szabadkára utaztak. — Szabadkán a nyomozást megkezdték. A gyilkosságot harman látták: a házvezető, Deákné, leánya, Olga és Bohacsik Magda cselédeleány. De annyira megijedtek, hogy nem nézhették jól meg a gyilkost, csak azt látták, hogy uriember. Haverdané gazdag asszony volt, vagyona félmilliót ér. Két embert letartóztattak, de alibi igazolás után elbocsátották őket. A gyilkosság bennünket annyiból érdekel, hogy sokan vannak városunkban, akik ösmeretségben állottak a meggyilkolt úrnővel.

— **Részezen a másvilágra.** Slápity Mata 60 éves melencei gazda megunta az életét s elhatározta, hogy megöli magát. Előbb azonban még egy utolsót akart mulatni s ezért elment a faluvegi korcsmába, ahol teljesen leitta magát. Ittas állapotban ment azután az utolsó útjára, a vasut felé és mikor az ottani kuthoz ért beleugrott. Mire megtalálták halott volt.

— **Megfulladt csecsemő.** Mint Kübekházáról jelentik, Bodó Isván és felesége a kübekházi határban mezei munkát végeztek. Míg a munka folyt, 10 hetes gyermeküket a dülő szélén felhalmozott kukoricacsutka árnyékába fektették. Az asszony rövid idő múltán, mikor a kis gyermeket szoptatni akarta, azt arccal a földre borulva, holtan találta. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a csecsemő arccal a földreborult s tehetlenségében megfulladt.

Egy kissé boszankodtam ezen az arrogancián s már közbe akartam szólni, de idejekorán észhez tértem, hogy én most csöndes szemlélő vagyok, várjuk be a dolog végét. A csavargónak végtére is igaza van, mert ha nem találom rossznak a gallért, el sem dobom. Csak türelem, fiatal barátom — bízottam magamat — türelem, mindennek eljön a maga ideje.

Kezdték az utca népesedni, napszamosok haladtak munkába, az ablakom alatt jött egy házaspár. Föltétlenül azok voltak, mert az asszony két lépéssel az ura után kullogott. A magyar ember szégyenli a feleségét, vagy mi van vele, — egymás mellett sosem mennek ök, mintha ezer esztendővel hátramaradtunk volna ebben a tekintetben. Egymáshoz simulva csak a szerelmeseik járnak.

— Nézd a, szólalt meg az ember, már mi mindent veszítenek el az urak!

— Nyilván részeg volt, kedélyeskedett az asszony, oszt itt kezdett vetközni.

Rugtak a galléron egyet s míg én fogaim között az öregapjukat emlegettem, nevetgélve mentek tovább. Az ember még mindig elől, a bizalmaskodásra alkalmas incidenst sem tartotta olyannak az asszony, hogy közelebb óvakodjék.

Egy kicsit megdöbbenem, hogy hát annyira rongy portéka az én gallérom! A kutyának sem kell, a csavargó megveti miatta a vagyonos osztályt, a paraszt a finoman öltözködő urat, — csak nem hívom föl a lateiner osztályt, hogy marakodjanak rajta!

— **Szerencsétlenség az építésnél.** Nagykikindán Doleschal János napszamos a múlt héten a Brezsovsky-féle ház építésénél dolgozott. Egy gerenda átfűrészelése közben a korhadt gerenda letört, ő pedig fejfel lefelé a földre zuhant, úgy, hogy életveszélyesen megsebesült.

— **Agyonrugta a ló.** Súlyos szerencsétlenség történt a napokban Szerbszentpéteren. Szabály Marinkó szerbszentpéteri gazda szolgáját, ugyanis Sztojanov Marinkót egy ló nyakszirtjén megrugta, úgy, hogy Sztojanov azonnal meghalt.

— **Késelés a rendőrség udvarán.** Véres verekedés játszódott le ma reggel a rendőrség udvarán. Horváth Antal 17 éves cigányfiú és Gábor József 21 éves színházi szolga a színházi öltöző előtt az udvaron valami csekélység miatt összevesztett egymással. Az összeszólalkozásból verekedés lett s Horváth kést rántva megszurta Gábort. A sebesülés szerencsére nem súlyos természetű s néhány nap múlva be fog gyógyulni. A verekedők ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Rejtélyes halál.** Nagyszentmiklósról írják a következőket: Stojanov Marinko mint kocsis szolgált Szoblics Nedelko szentpéteri lakosnál. A múlt héten még együtt vacsorázott a gazdájával és a vacsorától jókedvűen távozott; énekelve kereste fel az istállót, sőt későbbben is kihallatszottak onnan a mélabus hangok. Nem sokára a házinép lefeküdt. Hajnalban, úgy három óra tájban, a gazda kiment az udvarba körülnézni és feltűnt neki, hogy az istállóból gyertyafény ömlik ki. Ijedten odafutott és megdöbbenve vette észre, hogy szolgálja élettelenül fekszik a földön. Rögtön fellármázta a háznépet és a szomszédságot, élesztési kísérleteket tettek, de hiába: a kocsis meghalt. Korán reggel a helyszínen kiszállt körorvos megvizsgálta a halottat és megállapította, hogy a hullán semminemű külső sérülés nincsen, csak az tűnt fel neki, hogy az egész test merevsége mellett — a fej rendellenesen mozgékony, amiből azt következett, hogy nyakesigolyatörés okozta a halált. De hogyan, mi által történt a szerencsétlenség, a vizsgálat felderíteni nem tudta és miután semmi külső jel nem árulja el a szolgán elkövetett tettségét, az a véleménye, hogy csak is egy véletlen esés lehet okozója a halál: ak.

— **Gazdasági jelentés.** A nagyszentmiklósi állami gazdasági tudósító a következő jelentést küldi lapunknak:

A tél elmúltával, a fakadó tavasz beálltára indul meg a gazda ember külső dolga. E f. évi szokatlan tartós tél azonban a gazda szándékát is megkéselettette. Amilyen kellemes napok járnak némely évben áprilisban, szintoly, csaknem téliességűek azok mostanában. Tartós szeles napokban van részünk, csak elvétve volt 1-2 meleg napunk; mégis a természet erejéből őszi vetéseink, a mód fölött tartott szigorú tél dacára is, elég jól, helyenként kifogástalanul állanak, erősödve bokrosodnak. A tavasziak is — főleg a korábban elvetett mag — szépen kél. Házikerteinkben a gyümölcsfák virág pompában diszelegnek, a kerti vetemények szépen indulnak, a korábban vetett burgonya is felüti haragos zöld levélkeit. Mindezen termények, termékenyítő meleg esőt kívánnak, ami azonban nem érkezik meg a gazdaember sajnálkozására. Meleg esők napfényvel váltakozva, inkább nedves, mint száraz, szeles napok, ez volna tulajdonképen április havának jellege. Sajnos, nem így indul az

Bágyadtan felt föl a nap — egyre jobban beleszerettem a reggeli levegőbe — mikor finom mosoly futott végig az ajkamon. Diágyerekeket láttam közeledni az utca torkolatában, a diákság maga az örökké naiv jó kedély, arrogancia, nagyképűség nélkül.

Ketten meg is látták a gallért, egyszerre nyultak utána.

— Nini, egészen új! mondta az egyik.

A másik fogta a végét.

— Mintha most jött volna ki a boltból. Jó lesz a tánciskolába.

— Én láttam meg először! jelentette ki az első.

A másik már el is eresztette.

— Negyvenes, nem jó. Az én nyakam csak harmincöt.

— Abbiz, az enyém is. Milyen kár!

Forgatták még egy darabig s visszahajították megint, de nagy fájdalommal, mert utána fordultak még többször.

Szóval nekik sem kellett

Arra becsöngetttem az inasomat:

— Pista, kiejtettem az ablakon egy vadonutaj gallért, szaladj le érte es hozd föl.

Majd megmutatom, hogy különb ur vagyok mindenkinél, aztán meg mire való a sok gazdag ember sorában az ilyen dobálódzó prédaság, hiszen le lehet azokat a rojtokat vágni is!

Egyébként azt a tanulságot merítettem az egészből, hogy a korai fölkelés oktalanság. Azóta megint tíz óra tájban bujok ki az ágyból.

Sz. Szigethy Vilmos.

idő idáig. Szöllőinkről is kívánnék egyet-mást ismertetni. Ugy látszik, hogy a nagy és hideg tél mégis ártott a szőlőgazdaságnak. A szőlővesszők és a rügyek általában rosszul teleltek. A fekete tücsök veszedelme is fenyeget, a tücsök roppant kártékony rovar, a fiatal hajtások legnagyobb ellensége. Ennek következtében ez évben valószínűleg csak gyenge közepes termésre lehet kilátásunk.

Tartós gyógyszer. Fájdalmas csuznál, a időre-, testrészek és a forgó köszvényes bántalmaknál a „Moll-féle sósborszesz”-szel való bedörzsölés sikeres használatik. Egy üveg ára 1-90 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. (e)

Színház, irodalom.

Heti műsor

Szerdán: Trapenzunti herceg. Operette.
Csütörtökön: Sziriusz. Vigjáték. (Ujdonság.)
Pénteken: A félisten. Szimü. (Ujdonság.)
Szombaton: A jókedvű paraszt. Operette.
Vasárnap délután: Boccaccio. Operette.
Vasárnap este: Komédiások. Operette. (Ujdonság.)
Hétfőn: Carmen. Opera. Heller Irén vendégzereplése.
Kedden: Virraszt a szerelem. Vigjáték. (Ujdonság.)

* **Góthék a Sámsonban.** Góthék tegnapi második vendégjátékát ismét zsufolt ház nézte végig. A kitűnő művész pár tegnap este Bernstein másik nagyhatású drámájában, a Sámsonban lépett föl. Góth Sándor Brachard Jacquesot játszotta, Góthné Kertész Ella pedig Anne Mariet. Művészetüket ezuttal is banálisnak tartanók különösebben fejtegetni. Legfőleg csak azt irhatjuk, hogy Góth tegnap talán még jobb volt, mint Voysin szerepében. Már külső megjelenése is pompásan illik a milliomos zsákhordó alakjához s fokozza még illuziókat kitűnő maszkja. Az ő Brachardja szakasztott az az ember, akit az író megrajzolt s tökéletesen átérzetteti velünk Brachard egyéniségének, nagy tusájának minden legkisebb részletét. Természetes, hogy kiváló művészarsa Góthnak a felesége s az ő művészete is éppen olyan nagystilű a gögös arisztokrata asszony szerepében. Bár az ő egyéniségének viszont jobban megfelelt Voysin szerepe s ebben nekünk is — s úgy vettük észre, a közönségnek is — jobban tetszett, de kiforrott pompás játékművészete itt is elvitázhatlan. A többi szereplők közül Gózon Béla igen szép alakítást nyújtott s jó volt Harasztii Vilma is. Kabos Gyula és Solymosi Sándor tulságosan eltorzítottak alakjaikat. Az a két alak nem olyan bohóc, a mint ök játszották. A vendégművész párt tegnap is lelkesen ünnepelte a közönség s még az előadás végén is többször kihívták őket, ami az ilyenkor már rendszeren kifelé rohanó becskereki közönségnél nem mindennapi hatásra vall.

* **A „Zenélő Magyarország”** közismert zene-műfolyóirat most megjelent 380. füzete újra a legjobb es legkedveltebb zongoraujdonságokat közli és pedig: I. Siposs Antal „Alkonyul a nap már...” című rendkívül bájos műdalát. II. Lányi Ernő „Sirassatok engem orgonavirágok” és „Hull az eső esendesen” kezdetű 2 népszerű magyar dalát. III. Stenham Szigfrid „Angol csab-tanc” most legújabb, gyönyörű dallamgazdag angol tanc zenedarabját. Már szebben megválogatott házi programot elképzelni sem lehet s bizonynyal nagy örömet hoz e szám minden zongorás házhoz. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait csak 6-8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzete ad e pompás zene-műfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt, 6 korona félvi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s egy 54 zeneoldal tartalmu albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat ingyen adja előfizetőinek. A most folyó XVI. évfolyam előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona. Az eddig megjelent 380 régebbi füzetekről 60 különféle összeállítású, 30-30 zeneoldal terjedelmű mutatványfüzeteket adunk ki. Ilyen füzet 8-10 kor. bolti ára zeneművet tartalmaz s az ily füzeteket 60 fillérjével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, ugy egyéb zeneművekről árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve. Mmutatványfüzeteket pedig 60 fillér levélbélyeg beküldése ellenében küld: a Zenélő Magyarország (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 11. szám.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A banktárgyalások.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a magyar házban a magyar és osztrák kormány részéről Wekerle Sándor és Bienert báró miniszterelnökök, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, Bilinszky osztrák pénzügyminiszter, Sztérenyi József államtitkár ma délután 10 órakor folytatták a tanácskozást a bankkérdés dolgában. A tanácskozás után, mely 12 óráig tartott, a magyar kormány tagjai tanácskoztak. A mai banktárgyalásokról Sztérenyi József államtitkár a hírlapíróknak egy kommunikét adott ki, amely szerint a tanácskozások a kartelbank dolgában a két kormány között ma befejeződtek s az osztrák kormány holnap ad érdemleges választ. Ezt ismét közös miniszteri tanácskozás követi.

Egy másik bécsi jelentés szerint az osztrák kormány már kijelentette volna, hogy nem járul hozzá sem a kartelbankhoz, sem a katonai kérdésekben célba vett engedményekhez.

Kossuth és Apponyi a királynál.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter szombaton délelőtt mennek kihallgatásra a királyhoz, hogy előterjesztéseiket megtegyék.

A katonai engedmények.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi politikai körökből eredő hírek szerint a hadügyi vezetőség már körvonalozta azokat az engedményeket, amelyeket a katonai kérdésekben hajlandó tenni. E szerint a magyar ezredek-nél a csákoról levették a kétféjű sást e helyett a király kezdetüiből álló monogrammot tennék, továbbá a magyar ezredek-nél a zászlóra piros-fehér-zöld szalagot applikálnának. Ez engedmények fejében a következőket kívánja a korona: 1. A házszabály végleges revíziója a klotürrel. 2. A közös bank szabálmának meghosszabbítása 1917-ig. 3. A katonai létszám-emelés. 4. Az általános választói jog. Természetes, hogy ezt a híresztelést csak kuriózumképpen lehet fogadni. Ugyane forrás szerint Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter már kijelentette volna, hogy ilyen alapon teljességgel lehetetlen a megegyezés.

Andrássy Gyula gróf Bécsben.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma reggel Bécsbe érkezett s délelőtt Apponyi Albert gróffal tanácskozott. A belügyminiszter nem vesz részt a banktárgyalásokban s csupán azért ment Bécsbe, hogy szükség esetén azonnal rendelkezésre állhasson. Más forrás szerint Andrássy azért tartózkodnék Bécsben, mert a kormány lemondása esetén ő kap megbízást kabinetalakításra.

Hírek a kormány lemondásáról.

Budapest, április 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből jelentik, itteni politikai körökben úgy vélik, hogy a magyar kormány lemondása még e héten megtörténik. Állítólag pénteken a magyar kormány valamennyi tagja Bécsbe utazna és szombaton beadnák lemondásukat.

Sztérenyi utja.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint, Sztérenyi József államtitkár ma este visszautazik Budapestre, innen pedig tovább megy Bukarestbe, hogy ottan a Romániával kötendő kereskedelmi szerződés aláírásánál a magyar kormányt képviselje.

A törökországi forradalom.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma reggel az a hír érkezett ide, hogy Konstantinápoly lángokban áll. Ezt egy déli távirat megcáfolja, azonban elismeri, hogy a reakcionáriusok a város felgyújtását tervezik s emiatt Konstantinápolyban óriási a rémület.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, nem felel meg a valóságnak, hogy a szultán a lemondásra felszólító levelet kapott volna. A szultán nem tekinti még magát elvesztettnek, sőt reméli, hogy a helyzetnek ismét ura lesz.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mai konstantinápolyi jelentések szerint az új-törökök híveit képező csapatok Konstantinápoly előtt állanak, de még nem vonultak be a városba. A bevonulás meg fog történni, de előbb Szalonikából még 40.000 emberre egészítik ki a Konstantinápoly ellen indított csapatokat.

Egy másik konstantinápolyi jelentés szerint a nagyvezér beadta lemondását, de a szultán megkérte hogy ideiglenesen még maradjon meg állásában.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a magyar és az osztrák kormány álláspontja a törökországi eseményekkel szemben a semlegesség. Ugy, ahogy az események jelenleg mutatják, sem a bennszülött keresztényeket, sem az idegen alattvalókat nem fenyegeti baj és semmi sem volna veszedelmesebb, mintha a hatalmak beleavatkoznának. A magyar és az osztrák kormány véleménye szerint, engedni kell, hogy az új-törökök és a régi-törökök közötti pártusák kitombolják magukat és remélik, hogy a helyzet mielőbb tisztázódik és az egyensúly is helyreáll. A beavatkozás tehát felesleges s a magyar-osztrák kormányak az a nézete, hogy a többi hatalmak is ezen az állásponton vannak. A kormány eddig azt sem határozta el, hogy hajókat küldjön Konstantinápolyba. Ha a helyzet ezt szükségessé tenné, azt a kormány haladéktalanul megteszi, azonban ez sem fog a beavatkozás jellegével birni.

Kereskedelmi szerződésünk Romániával.

Budapest, április 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgönyzik, a monarchiánkkal kötendő kereskedelmi szerződést pénteken fogják ott aláírni. Az aláírásra a magyar kormány részéről Sztérenyi József államtitkár holnap utazik Bukarestbe.

Áprilisi éghéjboru.

Budapest, április 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, tegnap délután ott nagy zivatar dühöngött heves mennydörgéssel és villámlással. A zivatar oly erős volt, hogy a telefonösszeköttetés egész délután megszakadt. A vihar után a levegő alaposan lehült.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	28.32
Buza (május)	26.84
Buza (októberre)	23.46
Rozs (áprilisra)	18.52
Rozs (októberre)	—
Zab (áprilisra)	17.36
Tengeri (májusra)	14.96

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Bérlet 21. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 25 előadás.

Nagybecskerek, 1909. évi április hó 21-én:

TRAPEZUNTI HERCEGNŐ.

Operette 3 felv. — Irta: Poly Henrion.

Személyek:

Casimir herceg	—	Solymosi Sándor
Rafael, fia	—	Pataki Vilma
Sparadrap, nevelője	—	Kabos Gyula
Cabriolo, komédiás főnök	—	Remete Géza
Zanetta	—	Peterdi Etelka
Regina	—	Csanádi Irma
Paola, Cabriolo nővére	—	Halasiné Etei
Tremolini, akrobata	—	Barna Andor

Holnap, csütörtökön, 1909. évi április hó 22-én:

SZIRIUSZ.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 1 ó. 24 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 31 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Rózsák

5000 drb elsőrangú fajtiszta, magastörzslű rózsát ajánlok olcsó árban,

60 cm.-től 250 cm. magasságban, jól begyökeresedve darabonként 60 fillértől 140 fillérig. Bokorrózsák 50—60 f. darabonként.

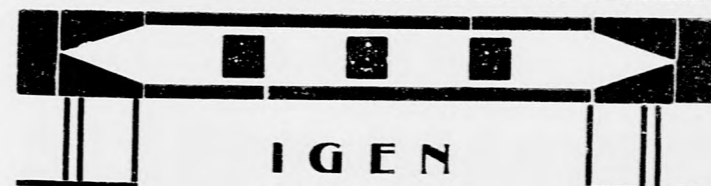
Csokrok, élő- és műkoszorúk a legfinomabb kivitelben, pontos és lelkiismeretes kiszolgálással, a legolcsóbb árakban.

Prohászka József,

333-10.8

kereskedelmi műkertész

Zombolya, (Torontálmegeye.)

SZÉPEN VASALOK

FÉRFIINGEKET,
GALLÉROKAT

csontkeménységűre
és tükörfényesre.

Elvállalok mosni, vasalni nagy függönyöket, továbbá mindenféle más ruhákat is.

HERTELENDY JÁNOSNÉ,

Petróvits-utca 9. sz. a.

333-32

382/1909. sz.

Torontálvármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja a törvényhatósági bizottságtól 676. kgy. ad 382/909. sz. a nyert felhatalmazása alapján az alispáni hivatalban megszerezhető tervek szerint elkészítendő Torontálvármegyében Aurélházán 15, Tamásfalván 20, Jánosföldön 20, Tiszaszentmiklóson 30, Ujszentivánon 40, Kübekházán 20, Törökbecsén 60, Bocsáron 10, Kisteremián 20, Basahidon 30, Kisoroszon 23, Dolácson 20, Roggendorfon 10, Hertelendyfalván 20, összesen 338

gazdasági munkásházak felépítéséhez

szükséges munkára nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdet a következő feltételek mellett:

1. A versenyárgyaláson csak magyar honos iparos vagy építő cég vehet részt.

2. Együttes ajánlat csak egyetemleges kötelezettséggel tehető.

3. Oly pályázók, kik a kihirdetett munkákat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ilyen képesítéssel bíró megbízottat megnevezni s annak képesítését igazolni.

4. Ajánlatok a következőképpen tehetők:

I. Ajánlat valamennyi munkásháznak a megállapított terv szerinti teljes elkészítésére.

II. Ajánlat egyes községekben felállítandó valamennyi munkásháznak a megállapított terv szerinti teljes elkészítésére.

III. Ajánlat valamennyi községben építendő munkásházak felépítménye, nevezetesen:

a) ácsmunka és anyagszállítás,

b) cserepező munka és anyagszállítás,

c) asztalos és költségvetésben felsorolt egyéb munkákat és anyagszállításra.

IV. Ajánlat egyes községekben építendő valamennyi munkásház:

a) falfelverésére,

b) cserepező munka és anyagszállítás,

c) asztalos és költségvetésben felsorolt egyéb munkákat és anyagszállításra.

V. Ajánlat valamennyi vastakarék-tűzhelyre

5. Ajánlattevők kizárólag ezen I—V. pontban megállapított feltételek szerint tehetik ajánlataikat. Az ezen feltételekkel nem egyező vagy módosított ajánlat figyelembe nem vétetik.

6. Az egységárak számokkal, a végajánlati összeg számokkal és betűkkel irandó ki.

7. Az ajánlatba hozott egységárak ajánlattevőkre feltétlenül kötelezők s azok utólagos módosítása vagy eltérő magyarázata meg nem engedhető.

8. Általános összeggel vagy százalékos árendeménnyel, vagy felülfizetéssel tett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

9. Az ajánlatok lepecsételve következő felirattal látandók el: „Ajánlat Torontálvármegye munkásház építkezésére“.

10. A nyilvános versenyárgyalás 1909. évi május hó 24-én d. e. 10 órai kezdettel a vármegye székházán az alispáni kisteremben tartatik meg. Az ajánlatok beadási határideje 1909. év május hó 23-án délelőtti 12 óra.

11. Későn érkezett távirati uton tett vagy a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

12. Ajánlattevők tartoznak az ajánlati összegnek 5%, azaz öt százalékának megfelelő bnatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a nagybecskereki m. kir. adóhivatalban letenni, hivatkozással az ajánlati felírra és a letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni. Az az ajánlattevő, a kinek ajánlattétele elfogadatik, köteles az ajánlattételének elfogadásának kihirdetésétől számított három nap alatt ezen 5%, szóval öt százalékos bnatpénzt, még 5%, szóval öt százalékkal meg-nagyobbítani és ugyancsak a nagybecske-

reki m. kir. adóhivatalnál készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni s a letéti nyugtát Torontálvármegye alispánjának átadni. Amennyiben ajánlattevő ezt megtenni elmulasztaná, minden további megkérdezése és külön értesítés nélkül eljárása olybá vétetik, mintha ajánlattételtől visszalépett volna.

13. A vármegye alispánja fentartja magának a jogot, hogy az egyes községekben építendő házak számát tetszése szerint redukálja és a benyújtott ajánlatok felett az ajánlatokra való tekintet nélkül szabadon dönt.

14. A munkálatok a szerződésnek a munkásházépítési-bizottság által történt jóváhagyása után 8 nap alatt megkezdendők és oly erélyvel folytatandók, hogy az épület 1909. év augusztus hó 1-én az erre kirendelt szakértő-bizottságnak hiány nélkül átadható legyen.

15. Az összes munkák végrehajtásánál csakis magyar honos munkaerők alkalmazhatók és kizárólag hazai gyártmányok, iparcikkek használhatók fel, amit ajánlattevők kétség esetén kívánatra megfelelően igazolni kötelesek, ezen kötelezettségei teljesítésében pedig munkaadó és közegei ellenőrzésének magát aláveti.

16. Amennyiben vállalkozó az előre meghatározott időben kikötött munka teljesítésével el nem készül, házanként napi 10 korona kártérítést tartozik fizetni, illetve ezen összeg a befizetett 10%-nyi bnatpénzből levonásba fog hozatni. A kártérítési összeg az ajánlati összegnél magasabbra nem szaporodhat fel.

17. Az elfogadott ajánlat benyújtói tartoznak az árlejtéstől számított 8 napon belül a szerződések megkötése céljából a hivatalos órák alatt a vármegye alispánjánál jelentkezni. Amennyiben 8 nap elteltével nem jelentkezne, olybá vétetik, mintha az ajánlattételtől vissza lépett volna, mely esetben befizetett pénzéről a munkásházépítési-alap javára lemond.

18. Ajánlattevő köteles határozottan kijelenteni, hogy fenti 1—18. pontokban foglalt hirdetményt ismeri s magát annak minden tekintetben aláveti.

Kelt Nagybecskereken, 1909. évi április hó 15.

(386—2.1)

J a n k ó,

alispán.

Az Arpad-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

14—x 45

Házeladás.

Az Aradáci-utcában
levő 2218. számú ház
szabad kézből eladó.

Bővebbet a házban a tulajdonosnál

387—1.1

Weiterschan J. M.

4197/1909. polg. sz.

380—2.3

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék közölszékére teszi, hogy a Temesbégavölgyi vízszabályozási társulatnak Bóka község érdekeltejei elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás 4197/1909. polg. szám alatt folyamatba tetetvén, tárgyalásra határnapul f. évi május 7-ik napjának d. e. 9 órája Bóka község-házához kitűzetett, amikor a kisajátító társulat és a kisajátítási összeírásban megnevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi ilkvi érdekeltek egyenként külön s a távollevők és ismeretlen tartózkodásuak részére ezennel kinevezett ügygondnok dr. Pánits Mladen nagybecskereki lakos, ügyvéd megidézettnek azzal, hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanítás tekintetében hozandó határozatot nem gátolja, s hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem jelenés miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási eljárás tárgyát a horvátbókai 998., 204., 104., 528., 400., 1168., 121., 1522., 177., 1231., 381., 178., 179., 575., 804., 29., 116., 738., 26., 1160., 72., 1607. számú iljkvben felvett ingatlanokból kisajátítás alá eső területek képezik.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnak 1909. évi április hó 10. napján tartott üléséből.

Gavrilovics István,
kir. törvényszéki jegyző.

Alföldy Ede,
kir. törvényszék elnök.

Csávós községben a Fő-utcán egy
jóforgalmu

korcsma-üzlet

igen kedvező feltételek mellett

eladó.

El nem adás esetén ezen üzletbe május 1-jével egy kaucióképes megbízott felvétetik.

Bővebb felvilágosítást nyújt

374—5.4

Sisak István, Csávoson.

1909. évi május hó 1-étől lesz kapható!

Magyar forrás. **Hugyhajtó és hugasavoldó** Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutatóhely és központi iroda: **EPERJES**. Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III—93

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

327—100.10